

Handläggare
Yasmine Ekman-Munir
Telefon: 08-50801682

Till
Järva stadsdelsnämnd
2024-02-20

Motion om att staden behöver ny handlingsplan mot heders- och uppfostringsresor

Svar på remiss från kommunstyrelsen KS 2024/1179

Förvaltningens förslag till beslut

Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Andréa Hedin (M) har lämnat en motion om att staden behöver en ny handlingsplan mot heders- och uppfostringsresor till kommunfullmäktige med förslaget om att ge utbildningsnämnden och berörda nämnder i uppdrag att ta fram en informationskampanj som belyser vikten av att agera och orosanmäla när barn riskerar att föras utomlands och fara illa.

Förvaltningen delar motionärens synpunkter om att det är angeläget att fortsatt utveckla arbetet för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck inklusive heders- och uppfostringsresor och är därför positiv till att staden genomför en informationssatsning för att fler personer utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck upptäcks och söker stöd. Myndighetsutövande barn och ungdomsenheter ger stöd, hjälp och skydd till barn och ungdomar utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive barnäktenskap, könsstympning och bortförande enligt ordinarie utredningsförfarande. Förvaltningen har rutiner för att öka möjligheten att upptäcka barn och unga som riskerar att föras utomlands samt underlätta ansökan om utreseförbud enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga. Sedan lagens införande har förvaltningen erfarenhet av att hanterat ett fåtal ärenden gällande utreseförbud. Förvaltningen har en strukturerad samverkan med externa aktörer genom lokala områdesbaserade nav som består av representanter från förskolan, kommunala och fristående grundskolor, fritidsverksamheter och polisen. Där kan frågan om att motverka hedersrelaterat våld och förtryck hanteras för vidare åtgärder på individ och generell lokal nivå.

Förvaltningen föreslår att Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat motionen till utvalda stadsdels- och facknämnder samt ett antal föreningar och intresseorganisationer. Synpunkter ska ha inkommit till kommunstyrelsen senast den 11 mars 2025. Motionen bifogas.

Ärendet

I motionen framkommer att motionären vill stärka stadens arbete för att motverka heders- och uppfostringsresor. Motionären redogör för att skolloven innebär en risk för att barn förs utomlands på så kallade ”uppfostringsresor eller rehabilitering av sexuell läggning”, vilket kan innebära frånvaro när skolorna åter öppnar igen.

Motionären anser att nya juridiska åtgärder gör det möjligt för myndigheter att besluta om utreseförbud för barn när det finns en påtaglig risk att de förs utomlands, och därigenom utsätts för fara som kan skada deras hälsa eller utveckling. Detta gäller särskilt i fall där omständigheterna innebär att barnet kan behöva skyddas enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga.

Motionären hänvisar till Västerås stad som har utvecklat ett strukturerat arbetssätt och tagit fram en rutin för ”saknade elever” för att hantera elever som inte kommer till skolan. Arbetssättet särskiljer frånvaro på grund av problematisk skolfrånvaro från fall där elever är helt saknade, och dokumenteras systematiskt i ett journalsystem. Vilket gör det möjligt för skolan att agera utifrån olika orsaker till frånvaron, exempelvis när en familj har flyttat utomlands utan att avregistrera sig eller när en elev hålls kvar utomlands mot sin vilja.

Motionären anser att även Stockholm bör upprätta en särskild rutin för saknade elever, där misstanke om hedersrelaterat våld och tvång ingår i en tydlig checklista för rektorer som även kan undersöka syskon som är försvunna, hembesök från kommunen och kontakt med andra relevanta myndigheter för att snabbt identifiera om ett barn är borta. Genom att införa liknande åtgärder skulle försvunna barn snabbare kunna hittas. I motionen föreslås kommunfullmäktige besluta följande:

- Att ge utbildningsnämnden i uppdrag att ta fram en ny handlingsplan om hedersrelaterat våld och förtryck, som även omfattar de nya lagförslagen om utvidgat utreseförbud.

- Att ge utbildningsnämnden i uppdrag att utveckla metoder för systematisk uppföljning av barn som inte återvänt efter lov.
- Att ge utbildningsnämnden och berörda nämnder i uppdrag att ta fram en informationskampanj som belyser vikten av att agera och orosanmäla när barn riskerar att föras utomlands och fara illa.

I remissvaret redogör förvaltningen för frågan om *Att ge utbildningsnämnden och berörda nämnder i uppdrag att ta fram en informationskampanj som belyser vikten av att agera och orosanmäla när barn riskerar att föras utomlands och fara illa* som socialtjänsten har rådighet över.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningarna individ och familj.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen delar motionärens synpunkter om att det är angeläget att fortsatt utveckla arbetet för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck inklusive heders- och uppfostringsresor. Inom förvaltningen är våld i nära relation inklusive hedersrelaterat våld och förtryck ett fokusområde. Arbetet sker inom ramen för Stockholms stads program mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation, 2021-2025.

Förvaltningen är positiv till att staden genomför en informations-satsning för att fler personer utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck upptäcks och söker stöd.

Myndighetsutövande barn och ungdomsenheter ger stöd, hjälp och skydd till barn och ungdomar utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive barnäktenskap, könsstympning och bortförande enligt ordinarie utredningsförfarande. Om oro finns är det en skyldighet enligt 14 kap 1 § socialtjänstlagen att göra en orosanmälan till socialtjänsten. När en orosanmälan gällande hedersrelaterat våld och förtryck inkommer till socialtjänsten sker samverkan med Origo, resurscentrum mot hedersrelaterat förtryck och våld och Barnahus, som hjälper barn som blivit utsatta för brott och som bistår socialtjänsten med konsultation i handläggningen av denna komplexa problematik.

Förvaltningen har rutiner för att öka möjligheten att upptäcka barn och unga som riskerar att föras utomlands samt underlätta ansökan om utreseförbud enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga. Sedan lagens införande har förvaltningen erfarenhet av att

hanterat ett fåtal ärenden gällande utreseförbud. Förvaltningen har en strukturerad samverkan med externa aktörer genom lokala områdesbaserade nav. De består av representanter från förskolan, kommunala och fristående grundskolor, fritidsverksamheter och polisen. Där kan frågan om att motverka hedersrelaterat våld och förtryck hanteras för vidare åtgärder på lokal nivå.

Förvaltningen föreslår att Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Toni Mellblom
Stadsdelsdirektör
Järva stadsdelsförvaltning

Susanna Juvas Hagbjörk
Avdelningschef
Järva stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Motion av Andréa Hedin (M)
2. Remissbrev - Remiss av Motion om att staden behöver ny handlingsplan mot heders- och uppfostringsresor

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Toni Mellblom, Stadsdelsdirektör	2025-02-06
Susanna Juvas Hagbjörk, Avdelningschef	2025-02-05